

یادداشتی از اکبر حیدریان مدیرکل خانه اینترگران استان تهران؛

درک آگاهانه و متفکرانه در مفهوم ایثار و شهادت

شهادت حرکتی آگاهانه و به سوی روشنائی است. حرکتی که از بینش آغاز شده و بر اساس تفکر نیز پیش می‌رود. به همین دلیل، شهادت هیچ‌گاه قابل جمع با جهل و نادانی نبوده، بلکه برعکس مبارزه با جهل، نادانی و تاریکی از جمله اهداف اصلی آن می‌باشد.

به گزارش خبر، اکبر حیدریان مدیرکل خانه اینترگران استان تهران در یادداشتی ارسالی به پایگاه خبری گزارش‌خبر با موضوع "درک آگاهانه و متفکرانه در مفهوم ایثار و شهادت" آورده است:

شناسایی عناصر بنیادین مفهوم شهادت، دلالت بر آن دارد که شکوفایی و پرورش این عناصر، مقدمه‌ی رشد و گسترش فرهنگ شهادت است.

به عبارت دیگر، رشد و پرورش فرهنگ شهادت، امری پسینی و وابسته به پرورش عناصر نامبرده می‌باشد. از این رو با توجه به این استنتاج، نظام تعلیم و تربیت رسمی کشور بایستی شکوفایی و پرورش این عناصر بنیادین را سرلوحه‌ی اهداف و برنامه‌های خود قرار دهد.

در این صورت، به نظر می‌آید که دیگر نیازی به تلاشی مستقل برای رشد و گسترش فرهنگ شهادت نباشد.

اکنون، همچنان این پرسش به قوت خود باقی است که نظام تعلیم و تربیت، به چه طریق می‌تواند پرورش این عناصر را سرلوحه‌ی رسالت خویش قرار دهد؟

بازنگری در اهداف آموزش و پرورش کشور مرور اهداف مکتوب نظام آموزش و پرورش، و تحولات اخیر در نظام تعلیم تربیت کشور حکایت از تلاشی جدی برای تنظیم این اهداف بر مبنای آموزه‌های اسلامی دارد.

با وجود این که، اهداف خوب و مناسبی برای مقاطع مختلف تحصیلی، تدوین شده است، لیکن برخی از آن‌ها بسیار کم‌رنگ دیده شده و یا برخی موارد مهم به طور کلی مغفول مانده‌اند.

برای نمونه، حقیقت‌جویی، حق‌گروی، عدالت‌جویی و عدالت‌خواهی از جمله مواردی هستند که به طور شایسته‌ای به آن‌ها توجه نشده است. این در حالی است که مؤلفه‌های مزبور مهمترین اجزاء مفهوم شهادت را شکل می‌دهند. بنابراین لازم است تا این موارد به صراحت در اهداف آموزش و پرورش دیده شوند.

تأکید بر پرورش تفکر تحلیلی و نقاد همان‌طور که دیدیم آگاهی و بینش از یک طرف و روشنگری و آگاهی بخشی از طرف دیگر، از مهمترین ارکان فرهنگ شهادت در اسلام هستند.

شهادت حرکتی آگاهانه و به سوی روشنائی است. حرکتی که از بینش آغاز شده و بر اساس تفکر نیز پیش می‌رود. به همین دلیل، شهادت هیچ‌گاه قابل جمع با جهل و نادانی نبوده، بلکه برعکس مبارزه با جهل، نادانی و تاریکی از جمله اهداف اصلی آن می‌باشد.

بر این اساس کاملاً روشن است که سیستم تعلیم تربیت در صورتی می‌تواند ضمن ترویج فرهنگ شهادت به این هدف نیز نزدیک گردد که پرورش تفکر تحلیلی و نقاد را سرلوحه‌ی کار و برنامه‌ی خویش قرار دهد.

خاطر نشان می‌گردد، منظور از آگاهی، صرف دانش اندوزی و وسیع‌تر کردن حجم حافظه نیست. چه این نوع دانستن، خود به نوعی جهل است و چه بسا که حتی جهل مرکب نیز باشد. این همان مثالی است که قرآن مجید در سوره جمعه آیه ۵ آورده است.

در این آیه خداوند چنین دانش‌اندوختگانی را به الاغ‌هایی تشبیه می‌کند که بار آن‌ها کتاب است. در اصل منظور از آگاهی، درک و فهم است.

درکی که در نتیجه‌ی تحلیل‌گری، نقادی و به طور کلی، پرورش قدرت تمییز (تشخیص سره از نا سره) حاصل می‌آید. کاملاً روشن است که پرورش تفکر تحلیلی و نقاد، در دوره‌ی معاصر، اهمیت بیشتری پیدا کرده است.

چرا که امروزه، با گسترش علوم ارتباطات و وسایل و ابزار رایانه‌ای، ماهواره‌ای و سایر رسانه‌ها، هر لحظه، انسان در معرض انواع و اقسام اطلاعات مختلف به صورت مخلوط (درست و نادرست) قرار دارد.

اطلاعاتی که بعضاً نه در جهت آگاهی بخشی و روشنائی بلکه بر عکس در جهت به تاریکی بردن انسان‌ها است.

به همین خاطر است که دنیای جدید را دنیای اطلاعات و یا عصر انفجار اطلاعات می‌نامند. اطلاعاتی که به هیچ‌طریق بیرونی و مصنوعی، نمی‌توان

جلو ورود آن ها را گرفت. در چنین وضعیتی، بهترین و کارآمدترین راهبرد ممکن، پرورش و شکل دهی تفکر تحلیلی و نقاد در دانش آموزان و دانشجویان است.